

УДК 378.1

ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Кисіль Н.Р.

Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України

У статті проаналізовано тенденції підготовки педагогів у розвинених зарубіжних країнах, що відкриває нові можливості для удосконалення системи неперервної педагогічної освіти в Україні в умовах її адаптації до вимог європейського освітнього простору. Тренінг, як форма організації заняття у результаті якого досягається завдяки власній активній роботі його учасників. Особлива увага приділяється вдосконаленню якості вищої освіти у Європейському просторі освіти. Проаналізовано концепції якості вищої освіти.

Ключові слова: майбутній учитель початкової школи, тренінг, європейський простір, українська освіта, креативність.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку освіти XXI століття особливо увага приділяється модернізації та інтеграції елементів європейської освітньої системи та її впровадження в українську модель освіти. Основна проблема полягає у ефективному, гармонійному поєднанні вітчизняного та європейського досвіду, що створить інноваційну, динамічну, спрямовану на розвиток креативності, самостійну, мобільну, студентоорієнтовану модель освітньої системи та розвитку креативності педагога.

Процес інтеграції вітчизняної освіти у європейський та світовий освітній простір потребує якісних змін, адже сучасне суспільство, яке пристосовується до проблем глобалізації, потребує чіткої відповіді на багато запитань і повною мірою розраховує на інноваційні наукові розробки, які формуються в процесі запровадження у навчально-виховний процес ЗВО науково-технічних досягнень, новітніх технологій навчання, що ґрунтуються на нових методологічних засадах інтеграційного характеру [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У стратегії розвитку університетської освіти України в контексті Європейського простору вищої освіти на період до 2020 р. (схвалена Європейською Комісією у 2010 р.) визнає провідну роль вищої освіти як рушія суспільного прогресу, відповідно констатує пріоритет – розвиток ЗВО і визначає індикаторами такого прогресу – досягнення та міжнародну привабливість європейських ЗВО. Модернізаційні виклики у вищій освіті при цьому спрямовуються на освітній процес, процеси врядування та фінансування, зокрема через популяризацію та впровадження провідних здобутків і кращих практик в умовах глобалізації [6].

Важливу роль у забезпеченні якості освіти відіграє модернізація навчально-методичної роботи, що полягає у стимулюванні розвитку креативності майбутніх вчителів початкових класів, підвищенні їх професійної майстерності, пошуку нових ефективних форм та методів навчання.

Тренінг, як форма організації заняття, сприяє інтенсивності навчання, результат якого досягається завдяки власній активній роботі його учасників. Знання під час тренінгу не подаються в готовому вигляді, а стають продуктом самостійної діяльності його учасників, їх активної взаємодії.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На основі аналізу наукових джерел, порівнюючи європейську та вітчизняну системи освіти, ми звертаємо увагу на впровадження тренінгової системи в освітній процес.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є розкрити особливості формування креативності майбутніх вчителів початкової школи в умовах впровадження елементів європейської системи освіти в українську.

Виклад основного матеріалу. Основною вимогою стає підготовка фахівців нової якості – здатних до креативності, швидко орієнтуватися в сучасному насиченому інформаційному просторі, володіння іноземними мовами, бути компетентним з питань фінансової грамотності, вдосконалювати навички самопрезентації, приймати нестандартні рішення, вміння постійно вчитися новому.

Дослідження науковців, які працюють в галузі змісту освіти М. Авраменко, О. Алексеєва, О. Бажановська, Г. Бутенко, А. Василюк, Н. Вишневецька, Л. Волинець, Ж.-К. Пассерон, Р. Пітерс, Н. Послтвейт, П. Сальберг, Н. Севідс, М. Сміт, Л. Стенхаус, Г. Таба, Р. Тайлер, К. Уінч, Д. Уокер, Ф. Фенікс, М. Фольман, Ф. Ханкінс, Д. Харгрівс, П. Хьорст та інші.

Однією з основних тенденцій розвитку сучасного простору вищої освіти є «масифікація» (massification). При цьому розширення доступу до вищої освіти констатується не лише як діючий «тренд», але і як одне із ключових завдань освітньої політики, зокрема європейської [5].

Вища освіта спрямована на досягнення багатьох цілей, включаючи підготовку студентів до активного громадянства, до їх майбутньої кар'єри (наприклад, сприяючи розвитку їх здатності до працевлаштування), підтримку їх

особистого розвитку, створення широкої бази передових знань і стимулювання досліджень та інновацій. Забезпечення якості повинно гарантувати навчальне середовище, в якому зміст програм, навчальні можливості та ресурсне забезпечення відповідають цій меті – вони уможливають забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти у Європейському просторі вищої освіти [1].

Відомо, що концепція якості вищої освіти синтезує частинні концепції та системно об'єднані однією метою. До них належать:

- концепція трьохчастинної (формальна, неформальна, інформальна) освіти впродовж життя;
- концепція трициклової (бакалавр, магістр, доктор) вищої школи;
- концепція компетентнісного підходу;
- концепція інтеграції вищої освіти і досліджень на всіх циклах;
- концепція сумісності європейської і національної систем кваліфікацій та їх описів (декрипторів);
- концепція гарантування якості вищої освіти (стандарти, процедури, рекомендації);
- концепція розмаїття європейських систем вищої школи та їх взаємної зрозумілості і визнання [2].

На базі розглянутих концепцій можна виділити тенденцію – впровадження тренінгової системи, яка включає в себе проходження тренінгів за певною кількістю годин, певною тематикою та сертифікацію педагогів. Головне питання, які саме тренінги вважаються професійно-спрямованими та за допомогою яких методів можна перевірити їх ефективність.

Тренінг – це форма соціально-педагогічної діяльності, спрямована на набуття життєвої компетентності шляхом збагачення як знаннями, так і життєво-практичним та емоційно-особистісним досвідом завдяки використанню інтерактивних засобів навчання [2].

Існує чотири основних види тренінгів:

- навчальні (будь-яка діяльність, в якій людина вчиться чомусь новому);
- професійні (система впливів, спрямованих на формування і розвиток у людини необхідних професійних якостей);
- загальноособисті (вправи, спрямовані на формування окремих здібностей і якостей особистості, необхідні для його повноцінного існування в суспільстві);
- особистісного зростання (створення навчального середовища, в якій через вправи учасник може розкрити і усвідомити інтерпретації, які безпосередньо впливають на результати його діяльності).

Навчальну діяльність спрямовує, організовує, мотивує педагог. Педагог визначає завдання, виходячи з рівня готовності студента, контролює засвоєння знань і набуття вмінь учнями, визначає цілі навчання і виховання.

Отже, якщо педагог підтримує і організовує розвиток креативності студента в ході навчання – створюються умови для актуалізації його творчого потенціалу. Це можна привести у просту формулу:

$$\text{успішність студента} = \text{результат роботи педагога}$$

Як зазначає відомий американський психолог Уільям Глассер: ми запам'ятовуємо 10% із того, що читаємо, 20% – із того, що чуємо, 30% – із того, що бачимо, 50% – із того, що бачимо та чуємо, 70% – із того, що обговорюємо з іншими, 80% – із того, що ми відчуваємо особисто, 95% – із того, чого ми навчаємо інших [3].

У зв'язку з цим у навчальній діяльності педагог повинен:

- створювати оптимальні умови для реалізації кожним учнем своїх потенційних можливостей;
- стимулювати включення в пошуковий процес не тільки логічних механізмів, а й інтуїцію;
- стимулювати потреба особистості в креативності;
- змінювати принципи організації засвоєння предмета (якщо це необхідно);
- формувати самостійність студентів у освітній діяльності як показника особистісного зростання;
- бути емоційно гнучким, тому що вчитель з високим рівнем розвитку емоційної гнучкості збагачує педагогічну взаємодію, формує у учнів почуття психологічної захищеності, забезпечує досягнення високої продуктивності педагогічної діяльності.

Важливою умовою стає пошук та впровадження тренінгових методів в українську систему освіти та їх взаємодію, тому важливість якості вищої освіти стає найактуальнішим питанням сьогодення.

Висновки і пропозиції. Таким чином, формування креативності майбутнього вчителя початкових класів стає пріоритетом у сучасній освітній реформі. Освіта вимагає від особистості бути більш модернізованою, мобільною, інноваційною, креативною, здатною до вирішення життєвих проблем та вчитися новому, а тренінг – це одночасно практичний та ефективний метод опанування новими знаннями; конструктивне спілкування; спосіб формування бажаних, більш ефективних умінь і навичок а також більш успішних моделей поведінки; форма розширення власного набутого досвіду. Це мотивує активному впровадженню концепцій якості вищої освіти.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці та реалізації ефективних тренінгових технологій для розвитку особистості людини, розкриття його можливостей, талантів, становлення самосвідомості, самореалізації. При цьому, через використання тренінгів в освітньому процесі йде постійне збагачення, перетворення суб'єктного досвіду, як важливого джерела власного розвитку.

Список літератури:

1. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). K.: CS Ltd., 2015. 32 p.
2. Бопко І.З. Роль інноваційних технологій у формуванні педагогічної техніки майбутніх учителів іноземних мов / І.З. Бопко // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2015. – Випуск 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://C:/Users/pc1/Downloads/Vnadps_2015_2_7.pdf.
3. Глассер У. Терапія реальністю / У. Глассер [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.psymodelling.ru/uilyam-glasser-terapiya-realnostyu>.
4. Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи: Монографія / За заг. ред. Ф.Г. Ващука. – Ужгород: ЗакДУ, 2011. – 560 с. – (Серія «Євроінтеграція: український вимір»; Вип. 16).
5. Калашнікова С. Організаційний розвиток вищого навчального закладу та його значення у розбудові лідерського потенціалу університетів // Вища освіта України. – 2012. – № 3 (додаток 2), том 1. – С. 40–43.
6. Локшина О.І. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.) : монографія / О.І. Локшина. – К.: Богданова А.М., 2009. – 404 с.
7. Роль університету у розвитку лідерського потенціалу суспільства: концептуальні засади / Авторський колектив: О. Аарна, Д. Гудонієне, О. Гузар та ін.; за заг. ред. С. Калашнікової. – Київ: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 100 с.

Кисель Н.Р.

Институт высшего образования
Национальной академии педагогических наук Украины

**ТЕНДЕНЦИИ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ
НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ****Аннотация**

В статье проанализированы тенденции подготовки педагогов в развитых зарубежных странах которые открывают новые возможности для совершенствования системы непрерывного педагогического образования в Украине в условиях ее адаптации к требованиям европейского образовательного пространства. Тренинг как форма организации занятия в результате которого достигается благодаря собственной активной работе участников. Особое внимание уделяется совершенствованию качества высшего образования в европейском пространстве образования. Проанализированы концепции качества высшего образования.

Ключевые слова: будущий учитель начальной школы, тренинг, европейское пространство, украинское образование, креативность.

Kysil N.R.

Institute of Higher Education of the National Academy of
Educational Sciences of Ukraine

**FORMING A FINANCIAL MECHANISM THE FOREIGN TRADE
OF ENTERPRISES WERE INVESTIGATED****Summary**

The article analyzes the tendencies of training teachers in developed foreign countries, which opens up new opportunities for improving the system of continuous pedagogical education in Ukraine in conditions of its adaptation to the requirements of the European educational space. Training, as a form of organization of classes as a result of which is achieved through the active work of its participants. Particular attention is paid to improving the quality of higher education in the European education area. The concept of higher education quality is analyzed.

Keywords: future teacher of elementary school, training, European space, Ukrainian education, creativity.